

ביצועיסט, כשטיני

לפניו ואחריו. לרתום את האירגונים היהודיים הממוסדים למדיניות הישראלי ולרסן כל ביקורת, התנגדות או אפילו הסתייגות.

בדרך כלל נוצלה עוכרה ואת לטובת האינטרס הריישי של ממשלת ישראל, אבל למרבה האירוניה, היו לה גם השלכות הפוכות. ההשלכות האלה קשורות ליחסים המיוחדים בין דיניץ לבין הנרי קיסינג'ר.

"הנרי היקר", הנחשב כיום כעניין כל החוגים הליברליים בעולם כמרצח העם הקאמבורי, וכאחראי לטבח אלפי בני אדם ככל רחבי העולם, כיהן כשר-חוזק בארבע השנים הראשונות של דיניץ בווייטנאם. השניים הפכו ידידים, ויחסים אמיצים אלה קיימים עד היום. דיניץ, כסגן-נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים וכחבר-עמית במכון דיוויס ליחסים בינלאומיים, מנצל כל הדרמות כדי לארח את קיסינג'ר, להמטיר עליו תוארי-כבוד, ולהציג אותו כיריד אמיץ של העם היהודי ושל ישראל.

מערכת יחסים זו היא סחות תמימה כאשר בוחנים אותה באורח יותר יסודי. לפרשנים מנוסים ומעמיקים, הבקאים בנעשה בווייטנאם בתקופת ניכסון-קיסינג'ר, אין ספק ש"שריחיון המשכיל והמבריק שיעבד את שגריר ישראל, הנחות ממנו מהרבה מבחינה סטטולוגית ואינטלקטואלית, והפך אותו ל"וואסאל רוחני".

קיסינג'ר השתמש בדיניץ לא רק כדי למכור לציבור הליברלי, שהוא פרו-ישראלי באורח מסורתי, את המסרים הניציים שלו. תחת כימויו המבריק של קיסינג'ר הציג דיניץ כמה חזיונות, שלא נראו מעולם בתיאטרון האבסורד.

קיסינג'ר השביל לשבנע את דיניץ, הנץ הקיצוני, למתן את התנגדות הקונגרס והשדולה היהודית לבמה צעירים שנקט נגד ישראל.

ידועה, למשל, פרשת הרכבת האווירית. הארץ האשים בשעתו את דיניץ, שתחת השפעת קיסינג'ר הוא השתיק את הביקורת על צעדי ההשתייה של שריחיון, שעכבו את מישלוח הרכבת האווירית של נשק לישראל בשבועיים הראשונים. הקרייטיים, של מילחמת יום-הכיפורים, הוא גם פעל בשליחות קיסינג'ר כדי לבלום את תיקון ג'קסון (הצעה של הסנטור הדמוקרטי הנרי ג'קסון, שנועדה ל"חוק על הסובייטים להעניק היתרי יציאה ליהודי ברית-המועצות). דיניץ הכחיש את הדברים ככל תוקן, ורתם כתבים-ידידים לעזרתו. אך עוכרת צייתנותו המורה לקיסינג'ר, והנזק

קיסינג'ר ודיניץ (ביניהם רבין, משמאל ויואן דיניץ ולאה רבין) ו"אסאל רוחני" להנרי היקר.

דיניץ עם בנין דווקא המפא"יניק עלול להכשיל את השלום?

שהיא גרמה לישראל, היתה ידועה לכל. כעבור שנה, בספטמבר 1974, כיהן כבר יצחק רבין כראש-הממשלה. גולדה, הפטרונת של דיניץ, נאלצה להתפטר. בעיתונות העולמית הילכו שמועות מבוססות, שרבין רצה לפטר את דיניץ בשל יחסיו המוזרים עם קיסינג'ר. כתבה מפורטת עלייך הופיעה גם בשבועון האמריקאי ניוזוויק. רבין רצה, אומנם, לזרוק את דיניץ. אבל הוא פחד, כדרכו, מגולדה. דיניץ נשאר בווייטנאם שנה וחצי אחרי שרבין עצמו הפך חבר-כנסת מהאופוזיציה.

עם מצריים. כשנה הראשונה לכהונתו הוא סייע לשיפוץ היחסים עם המפלגה הרמוקרטית, שנפגעו בשל פעילותו של השגריר הקודם, רבין, למען ניכסון. אבל השנים הראשונות לכהונתו של ג'ימי קארטר היו קשות לדיניץ. קארטר דיבר, פעמים רבות, על "מולדת לפלסטינים", עוזרו ושריו ניסו להיכרע עם אש"ף. אישים נאורים, כמו שר החוץ סירוס ואנס או השגריר השחור בארם, אנדרו יאנג, נרד או לדיניץ כמאיימים ועייינים. באוקטובר 1977, כמה חודשים אחרי המהפך בישראל, נקט קארטר ביוזמה אמריקאית-סובייטית לשלום במרחב. דיניץ, כמו בגין ושריו בירושלים, נתקפו בבהלה. רק יוזמת סאדאת סיכלה את "המוימה", ומיקרה את תשומת-ליבה של אמריקה במהלך כיום הרמאתיים לשלום ישראלי (המשך בעמוד 72)

במקום גולדה

למען ההגנות יש לומר שדיניץ מילא תפקיד חשוב בעצם השגת הנשק האמריקאי (בסכום של 2.2 מיליארד דולר), וגם בהסכמי-ההפרדה

אבן כמעט התפטר בגללו

אבן אייפסעם, והתעלם לחלוטין מהשר הזועם. כל צמרת המפלגה, כולל פינחס ספיר ויעקב-שימשון ספירא, ישבו על אבן, לחצו עליו, וגולדה אפילו איימה להתפטר. לבסוף הודיע אבן, באורח אופייני, ש"דיניץ אינו ראוי שאתפטר בגללו". וקבל על עצמו את דעת הרוב. דיניץ ראה את עצמו, כמובן, כנציגה של גולדה בווייטנאם. ו"ציפי צף" על אבן, עד ששריחיון החולף בברוטאליות על-ידי רבין, ביוני 1974.

לאיבתו של אבן כלמי דיניץ יש שורשים עוד בתקופת כהונתו של יצחק רבין בארצות-הברית. כפיסרו, פינקס שיזת" מספר רבין שהוא ביקר בירושלים בתקופת הסכם המסקות-האש עם מצריים (אוגוסט 70) כדי לסכם כמה פרטים עם הממשלה. ש"הביטחון, משה דיין, אמר לרבין שיש אצל ג'דה אשך אחד, דיניץ שמו, נדבר איתו. כל הפרטים, נסגרו עם הצמרת האמיתית של גולדה - דיין, ישראל גלילי, דיניץ, מסכם רבין, רגע, אני אומר, יש שריחיון במדינת-ישראל, ואני כמוף לו. הוא לא השתתף איתנו בסיכום. מישהו יספר לו שישבנו ונגמרנו וחדתי לווייטנאם! דיניץ מרגיע אותי: אין בעיה. אני גומר עם אבן תוך חמש דקות... יצאתי בתחושה מזוהה: שאני, דווקא אני, אקפיד על כבודו של אבן!"

פרשת מינויו של דיניץ גרמה כמעט למשבר ממשלתי, שנבע רק בשל פחדנותו המסורתית של שריחיון, אבא אבן.

בסוף 1972 הודיע אבן שהוא מתנגד בחריפות לכך שאיש כמו דיניץ, ש"אינו מסוגל לנסח מיסמך מדיני", יישלח לווייטנאם כשגריר. הוא התלונן, בראיון שהעניק למעריכי ב"1.12.72, שגולדה מתעלמת מדעתי הנחרצת בנושא זה."

הוא גילה לכתב המדיני של הצהרון שהגיש לגולדה הצעות אלטרנטיביות רבות. בין השאר העלה את שמותיחס של חיים הרצוג, צבי דינשטיין, יוסף תקוע, מרדכי גזית, חיים כהן, אלעד פלד ואהוד אבריאלי.

הוא טען ששגריר ישראל בארצות-הברית חייב להיות בעל איכות גבוהה. אינטלקט, מקור השראה ליהודים - תכונות שאין בדיניץ.

גולדה התעקשה. היא ידעה שדיניץ ימשיך במסורת הדיוני הישרי לראש-הממשלה. שבה נקט גם קודמו, יצחק רבין. היא אמרה לעיתונאים בממורש שהיא "אהבת את דיניץ, סומכת עליו, והוא יהיה בסדר". אבן נקט בצעד קיצוני. הוא אמר לדיניץ בגלוי (!) שהוא איננו המועמד שלו. דיניץ לא תפס, ככל הנראה, שזוהי ההערה החריפה ביותר שיצאה מפי

דיניץ עם רבין אצל הנשיא קארטר, אני גומר עם אבן תוך חמש דקות!